

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. birželio 30 d.*

Byloje T-347/03

Eugénio Branco, L^{da}, įsteigta Lisabonoje (Portugalija), atstovaujama advokatės
B. Belchior, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Europos Bendriųjų Komisija, iš pradžių atstovaujama A. Alves Vieira ir A. Weimar,
vėliau P. Andrade ir A. Weimar, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti
Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: portugalų.

dėl prašymo panaikinti 2002 m. spalio 23 d. Komisijos sprendimą C (2002) 3455 dėl Europos socialinio fondo finansinės paramos sumažinimo (bylos Nr. 870302 P3),

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(penktoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Vilaras, teisėjai F. Dehousse ir D. Šváby,

kancleris H. Jung,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. sausio 18 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

- 1 EB sutarties 123 straipsniu (dabar EB 146 straipsnis) įsteigiamas Europos socialinis fondas (ESF), kurio tikslas yra palengvinti darbuotojams įsidarbinti vidaus rinkoje ir skatinti pragyvenimo lygio augimą, ypač per profesinį rengimą. EB sutarties 124 straipsnio pirmoji pastraipa (dabar EB 147 straipsnio pirmoji pastraipa) nurodo, kad jį administruoja Komisija.

- 2 Pagal 1983 m. spalio 17 d. Tarybos sprendimo 83/516/EEB dėl Europos socialinio fondo (ESF) uždavinių (OL L 289, p. 38) 5 straipsnio 1 ir 2 dalis fondo parama sudaro 50 % pagrįstų išlaidų, tačiau neviršijant atitinkamos valstybės narės valstybinės valdžios institucijų finansinio įnašo sumos.

- 3 Šiam sprendimui įgyvendinti Taryba priėmė 1983 m. spalio 17 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2950/83 dėl Sprendimo 83/516 taikymo (OL L 289, p. 1).

- 4 Vėliau Taryba priėmė 1998 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2052/88 dėl struktūrinių fondų uždavinių, jų efektyvumo, tarpusavio veiklos ir jų veiklos derinimo su Europos investicijų banko bei kitų egzistuojančių finansinių priemonių veikla (OL L 185, p. 9). Vykdydama šį reglamentą, Taryba 1988 m. gruodžio 19 d. priėmė Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 4255/88 dėl Reglamento Nr. 2052/88 nuostatų, susijusių su ESF, taikymo (OL L 374, p. 21). Be to, Taryba priėmė 1988 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 4253/88 dėl Reglamento Nr. 2052/88 nuostatų, pirma, susijusių su skirtingų struktūrinių fondų veiklos derinimu, ir, antra, su pastarųjų ir Europos investicijų banko ir kitų egzistuojančių finansinių priemonių veiklos derinimu, taikymo (OL L 374, p. 1).

- 5 Reglamento Nr. 4255/88 10 straipsnio 2 dalis panaikino Reglamentą Nr. 2950/83, „taikant išlygas, numatytas Reglamento Nr. 2052/88 15 straipsnyje ir Reglamento Nr. 4253/88 33 straipsnyje“. Pagal šias dvi nuostatas paraiškos, pateiktos pagal anksčiau galiojusią teisės aktų nustatytą tvarką, turėtų būti išnagrinėtos ir patvirtintos remiantis tais teisės aktais.

- 6 Pats Reglamentas Nr. 4255/88 buvo panaikintas 1999 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1784/1999 dėl ESF (OL L 213, p. 5), kurio 9 straipsnis daro nuorodą į pereinamojo laikotarpio nuostatas, numatytas 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų (OL L 161, p. 1), 52 straipsnyje. Ši nuostata būtent numato, kad „šis reglamentas neturi įtakos Tarybos ar Komisijos patvirtintos paramos tęsimui ar keitimui, įskaitant visos paramos ar jos dalies nutraukimą, remiantis <...> bet kuriais kitais teisės aktais, kurie buvo tai paramai taikomi 1999 m. gruodžio 31 dieną“.
- 7 Visų šių nuostatų bendras poveikis tas, kad Reglamentas Nr. 2950/83 vis dar buvo taikomas nagrinėjamai paramai ir kad ginčijamas sprendimas turėtų jį atitikti.
- 8 Reglamento Nr. 2950/83 1 straipsnis išvardija išlaidas, kurioms gali būti teikiama ESF parama.
- 9 Pagal Reglamento Nr. 2950/83 5 straipsnio 1 dalį, ESF patvirtinus prašymą dėl finansinės paramos, 50 % paramos avansas turi būti išmokėtas iki tos dienos, kai prasideda mokymai. Pagal Reglamento Nr. 2950/83 5 straipsnio 4 dalį prašymuose dėl paramos likučio sumokėjimo turi būti pateikta detali turinio, rezultatų ir finansinių atitinkamos veiklos aspektų ataskaita. Valstybė narė patvirtina prašymuose dėl mokėjimo pateiktos informacijos faktų ir sąskaitų atitiktį.
- 10 Pagal Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalį, jeigu ESF parama naudojama ne pagal sprendime suteikti paramą nustatytas sąlygas, Komisija, suteikusi atitinkamai valstybei narei galimybę pateikti savo pastabas, gali šią paramą sustabdyti, sumažinti ar nutraukti. Šio straipsnio 2 dalis nurodo, kad sumokėtos sumos, kurios buvo naudojamos ne pagal sprendime dėl patvirtinimo nustatytas sąlygas, turi būti gražintos.

- 11 Pagal Reglamento Nr. 2950/836 7 straipsnio 1 dalį, tiek Komisija, tiek atitinkama valstybė narė gali kontroliuoti paramos naudojimą.

- 12 Galiausiai 1983 m. gruodžio 22 d. Komisijos sprendimas 83/673/EEB dėl ESF valdymo (OL L 377, p. 1) valstybę narę, pastebėjus paramos naudojimo pažeidimus, įpareigoja nedelsiant apie tai pranešti Komisijai.

Faktinės bylos aplinkybės

- 13 Ieškovė pateikė du prašymus dėl 11 736 792 Portugalijos eskudų (PTE) (bylos Nr. 870302 P3) ir 82 700 897 PTE (bylos Nr. 870301 P1) finansinės paramos atitinkamai suaugusiųjų ir jaunimo mokymo programoms vykdyti.

- 14 Ieškinys pareikštas dėl galutinio sprendimo, priimto dėl pirmos iš šių bylų.

- 15 1987 m. balandžio 30 d. Sprendimu atsakovė pritarė pirmam prašymui dėl 5 809 712 PTE paramos.

- 16 1987 m. liepos 24 d., remiantis Reglamento Nr. 2950/83 5 straipsnio 1 dalimi, ieškovė iš ESF gavo 2 904 856 PTE avansą.

- 17 1988 m. liepos mėn. pradžioje, pasibaigus mokymams, kurie tęsėsi nuo 1987 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., ieškovė ESF reikalų departamentui (*Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu*, toliau – DAFSE) pateikė prašymą sumokėti paramos likutį.

- 18 1988 m. spalio 17 d. DAFSE, patikrinusi šiame prašyme pateiktų faktų ir sąskaitų atitiktį, pagal Reglamento Nr. 2950/83 5 straipsnio 4 dalį pateikė Komisijai prašymą dėl mokėjimo.

- 19 1988 m. rugpjūčio 22 d. DAFSE paprašė Mokesčių inspekcijos (*Inspecção Geral de Finanças*, toliau – IGF), vadovaujantis Reglamento Nr. 2950/83 7 straipsnio 1 dalimi, patikrinti prašymą dėl paramos likučio sumokėjimo.

- 20 1989 m. gegužės 5 d. IGF nustatė pažeidimų, pirma, susijusių su ieškovės sudaryta subrangos sutartimi su „EB – Contabilidade e Estudos Económicos L^{da}“ (toliau – EB L^{da}), ir, antra, su nekilnojamojo turto amortizacijos bei lizingo sutarčių sumomis.

- 21 DAFSE atsakovę informavo, kad ji pagal Sprendimo 83/673 7 straipsnį sustabdė paramos likučio mokėjimą.

- 22 1989 m. gegužės 16 d. IGF savo ataskaitą informaciniais tikslais nusiuntė policijai.

- 23 1990 m. liepos 30 d. DAFSE informavo Komisiją, kad remdamasi IGF atliktu patikrinimu ji mano, kad tam tikros išlaidos buvo nepagrįstos. Priekaištai pateikti, pirma, dėl *EB L^{da}* subrangos ir, antra, dėl lizingo išlaidų.
- 24 Tos pačios dienos laiškuose DAFSE nurodė ieškovei per dešimt dienų grąžinti jai avansus, kuriuos sumokėjo ESF ir, kaip valstybės paramos dalį, Portugalijos Respublika.
- 25 1994 m. gegužės 30 d. laišku ieškovė paprašė atsakovės nurodyti, kodėl ji dar nepriėmė galutinio sprendimo dėl jos bylų.
- 26 1994 m. birželio 16 d. laiške atsakovė atsakė, kad Portugalijos valdžios institucijos pagal Sprendimo 83/673 7 straipsnį ją informavo, jog įtariant pažeidimus dėl šių bylų pradėtas tyrimas.
- 27 Ieškovė pareiškė ieškinį dėl atsakovės tariamai priimto sprendimo panaikinimo, kuriuo, pirma, atmetas prašymas dėl paramos iš ESF likučio sumokėjimo, ir, antra, sumažinta ši finansinė parama, ir nurodė grąžinti ESF ir Portugalijos Respublikos sumokėtus avansus.
- 28 1996 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Branco prieš Komisiją* (T-271/94, Rink. p. II-749) šis ieškinys buvo pripažintas nepriimtiniu, nes Komisija nepriėmė sprendimo dėl prašymo sumokėti paramos likutį.

- 29 1996 m. spalio 25 d. atsakovė buvo informuota apie *Tribunal de Instrução Criminal da Comarca de Porto* pradėtą tyrimą dėl sukčiavimo gaunant subsidijas ir piktnaudžiavimu jomis, vykdam iš ESF finansuojamus mokymus.
- 30 1997 m. vasario 27 d. laiške, kurį Komisija gavo 1997 m. kovo 3 d., ieškovė oficialiai įspėjo atsakovę, nurodydama priimti sprendimą dėl paramos likučio sumokėjimo.
- 31 1997 m. balandžio 17 d. atsakovė DAFSE nusiuntė sprendimo dėl paramos sustabdymo projektą.
- 32 1997 m. gegužės 5 d. ieškovė gavo jo kopiją ir dviem 1997 m. gegužės 19 d. ir 21 d. laiškais nusiuntė savo pastabas.
- 33 Ieškovė pareiškė ieškinį dėl neveikimo. Ši byla Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruota T-194/97 numeriu.
- 34 1998 m. vasario 17 d. Komisija priėmė sprendimą sustabdyti nagrinėjamą finansinę paramą.
- 35 1998 m. gegužės 26 d. ieškovė pareiškė ieškinį dėl sprendimo sustabdyti paramą panaikinimo. Ši byla Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje užregistruota T-83/98 numeriu.

- 36 2000 m. sausio 27 d. Srendimu *Branco prieš Komisiją* (T-194/97 ir T-83/98, Rink. p. II-69), Pirmosios instancijos teismas sujungė šias dvi bylas. Jis nusprendė, kad ieškinys dėl neveikimo yra nepriimtinas, ir atmetė ieškinį dėl panaikinimo.
- 37 2000 m. gegužės 4 d. Lisabonos apeliacinis teismas (*Tribunal da relação de Lisbonne*) nustatė, kad baudžiamoji byla prieš ieškovę turi būti nutraukta suėjus senaties terminui.
- 38 Ieškovė apie tai buvo informuota 2001 m. liepos 11 d. laišku. Priėmus šį sprendimą, DAFSE informavo atsakovę, kad nebėra pagrindo manyti, jog buvo padaryta pažeidimų gaunant nagrinėjamą paramą. Ji taip pat paragino Komisiją priimti galutinį sprendimą, patvirtinantį likučio sumokėjimą.
- 39 2002 m. sausio 8 d. Komisija perdavė DAFSE sprendimo sumažinti finansinę paramą nagrinėjamose bylose projektą. Ji pasiūlė nustatyti galutinę 1 368 910 PTE ESF paramos sumą.
- 40 2002 m. balandžio 24 d. DAFSE informavo atsakovę, kad ji neprieštarauja šiam sprendimo projektui ir pridūrė, kad ieškovė buvo informuota apie sprendimo projektą, tačiau ji nepateikė jokių pastabų dėl jo turinio.
- 41 Vis dėlto ieškovė pateikė savo pastabas, kurias DAFSE gavo 2002 m. gegužės 7 dieną.

- 42 2002 m. spalio 23 d. Komisija priėmė sprendimą C (2002) 3455 dėl ieškovei skirtos finansinės paramos sumos sumažinimo. Komisija jame nurodė: „Išnagrinėjus prašymą dėl paramos likučio sumokėjimo nustatyta, kad iš bendros iš pradžių patvirtintos 5 809 712 PTE paramos sumos bylai Nr. 870302 P3 L^{da} nepanaudojo 2 012 647 PTE. Remiantis audito ataskaita, kuri cituojama 1990 m. liepos 30 d. laiške <...>, parama turėtų būti sumažinta 2 428 128 PTE. Todėl paramos, kuri buvo sumažinta tokia suma, nustatyta suma lygi 1 368 910 PTE.“ Tai yra ginčijamas sprendimas.
- 43 Šis sprendimas kitą dieną, t. y. 2002 m. spalio 24 d., buvo nusiųstas Portugalijos valdžios institucijoms, įpareigojant jas apie jį informuoti ieškovę.
- 44 Portugalijos Respublika iš ieškovės pareikalavo grąžinti iš ESF gautą 7 661, 27 eurų (1 535 946 PTE) sumą.
- 45 2003 m. liepos 31 d. ieškovė patvirtino gavusi ginčijamą sprendimą ir prašymą grąžinti pirmiau nurodytą sumą.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 46 2003 m. spalio 9 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateikė šį ieškinį.

- 47 Remiantis teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (antroji išplėstinė kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, pagal savo Procedūros reglamento 64 straipsnį paprašė šalių tam tikrų dokumentų ir pateikė klausimus raštu. Šalys per nurodytą laiką pateikė savo atsakymus ir dokumentus.
- 48 2005 m. sausio 18 d. posėdyje buvo išklaustytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.
- 49 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:
- panaikinti 2002 m. spalio 23 d. Komisijos sprendimą C (2002) 3455 sumažinti ESF finansinę paramą byloje 870302 P3,
 - priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidas.
- 50 Atsakovė Pirmosios instancijos teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl priimtimumo

- 51 Atrodytų, kad Komisija nagrinėjamą sprendimą laišku nusiuntė DAFSE, nurodydama, kad remiantis Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalimi ESF paramos suma, kuriai iš pradžių buvo pritarta, buvo sumažinta.
- 52 Ta dalimi ginčijamas sprendimas, nors adresuotas Portugalijos Respublikai, yra konkrečiai ir tiesiogiai susijęs su ieškove EB 230 ketvirtosios pastraipos prasme, nes juo sumažinama iš pradžių skirta parama, o valstybei narei šiuo klausimu nesuteikiama jokios diskrecijos (1991 m. gegužės 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Interhotel prieš Komisiją* C-291/89, Rink. p. I 2257, 12 ir 13 punktai ir 1992 m. birželio 4 Teisingumo Teismo sprendimo *Infortec prieš Komisiją*, C-157/90, Rink. p. I 3525, 16 ir 17 punktai).
- 53 Be to, nors ir neprašiusi priimti sprendimą dėl priimtimumo Procedūros reglamento 114 straipsnio 1 dalies prasme, atsakovė stebisi, kad nuo ginčijamo sprendimo priėmimo ir jo nusiuntimo ieškovei praėjo devyni mėnesiai. Ji stebisi ir tuo, kad ieškovė neprašė paaiškinti apie procedūros eigą, nors apie sprendimo projektą ji buvo informuota 2002 m. kovo 10 dieną. Atsakovė šiuo požiūriu remiasi 1997 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo nutartimi *INEF prieš Komisiją* (T-151/95, Rink. p. II-1541, 47 punktas).
- 54 Pirmosios instancijos teismas primena, pirma, kad šalis, kuriai yra palankus ieškinio pareiškimo termino praleidimas, turi pateikti įrodymų dėl aplinkybių atsiradimo datos, kurią pradėdamas skaičiuoti terminas (2000 m. balandžio 13 d. Pirmosios

instancijos teismo nutarties *GAL Penisola Sorrentina prieš Komisiją*, T-263/97, Rink. p. II 2041, 47 punktą). Todėl paprasčiausi atsakovės nusistebėjimai negalėtų būti Pirmosios instancijos teismo sprendimo dėl ieškinio priimtumo pagrindas. Be to, ieškovė neturėtų būti kaltinama dėl Portugalijos valdžios institucijų vėlavimo ją informuoti apie ginčijamą sprendimą.

55 Antra, Pirmosios instancijos teismas šio sprendimo 53 punkte minėtoje nutartyje *INEF prieš Komisiją* (45 punktą) yra nusprendęs, kad ieškovas, sužinojęs apie jam skirtą akto egzistavimą, per protingą terminą, kurio nesilaikius ieškinys gali būti nepriimtinas, privalo paprašyti viso teksto, kad galėtų detalai susipažinti su jo turiniu ir motyvais. Pirmosios instancijos teismas šioje nutartyje pripažino, kad ieškovas buvo informuotas laišku, kuriame nurodyta nedviprasmiškas galutinė Komisijos pozicija. Tačiau šioje byloje ieškovė negavo tokio laiško. Jai buvo nusiųstas tik sprendimo projektas, dėl kurio ji pateikė savo pastabas. Tokiomis aplinkybėmis ieškovė neprivalėjo teirautis, ar ginčijamas sprendimas yra priimtas.

56 Todėl atsakovės prieštaravimai dėl ieškinio priimtumo nėra pagrįsti.

Dėl esmės

57 Ieškovė remiasi keturiais pagrindais. Pirmasis grindžiamas Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalies ir Sprendimo 83/516 pažeidimais. Antrasis pagrindas susijęs su įgytų teisių pažeidimu. Trečiasis grindžiamas teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principais. Ketvirtasis – proporcingumo principo pažeidimu.

- 58 Du pirmieji pagrindai yra susiję, nes abu ginčija ginčijamo sprendimo priėmimo pagrindus. Todėl juos reikia išnagrinėti kartu.

A — Dėl pirmojo ir antrojo pagrindų, grindžiamų, pirma, Reglamento Nr. 2950/83 ir Sprendimo 83/516 pažeidimu ir; antra, įgytų teisių pažeidimu

1. Šalių argumentai

- 59 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamas aktas pažeidžia Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalį ir Sprendimą 83/516. Be to, ji teigia, kad jos prašymą dėl paramos patvirtinantis sprendimas suteikia individualias teises ir todėl ji turi teisę reikalauti ją sumokėti.

- 60 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad sutaupiusi ir dėl to išleidusi mažiau nei tą sumą, kurią iš pradžių buvo pavirtinusi Komisija, ji negali sutikti su papildomu paramos sumažinimu dar 2 965 124 PTE.

- 61 Antra, ieškovė pastebi, kad ginčijamame sprendime kritikuojama jos subranga su *EB L^{da}*. Ji nurodo, kad pagal subrangos sutartį ji pasinaudojo specializuotomis *EB L^{da}* paslaugomis, apimančiomis mokymo personalo samdą, techninę, pedagoginę bei su profesiniu orientavimu susijusią paramą bei administravimą ir biudžeto kontrolę. Be to, subranga leidžiama pagal Reglamentą Nr. 2950/83 bei pagal pradinį sprendimą dėl pritarimo. Dar daugiau, *EB L^{da}* buvo paminėta prašyme dėl paramos. Todėl 1989 m. gegužės 5 d. IGF ataskaitos teiginys, kad *EB L^{da}* ieškovei teikė

paslaugas „labai aukštomis kainomis“, yra netikslus. *EB L^{da}* nustatyti mokymo personalo įkainiai atitinka Portugalijos darbo ministerijos nustatytus įkainius, atsižvelgiant į stažuotojų studijų lygį. Kitos paslaugos, t. y. su palanavimu, kursų parengimu, biudžeto planavimu, profesiniu orientavimu bei technine ir pedagogine parama susijusios paslaugos, atitinka rinkos kainas. Visos šios išlaidos atitinka Portugalijos teisės aktus bei Bendrijos nuostatas; jos buvo numatytos prašyme dėl paramos ir neviršijo iš pradžių patvirtintų sumų. Šios išlaidos yra pagrįstos sąskaitomis ir kitais pinigų sumokėjimo įrodymo būdais. Galiausiai IGF neatsižvelgė į mokesčius už vandenį ir elektrą, tam tikrų įrenginių kainą, administravimo išlaidas ar išlaidas, susijusias su partnerių iš šalies veikla. Visas šias išlaidas patyrė ir *EB L^{da}*.

- 62 Trečia, ieškovė ginčija nekilnojamojo turto amortizacijos ir įvairių objektų lizingo kainų pataisymus. Ji tvirtina, kad Komisijos patvirtintame jos prašyme vienintelis investicijų į įrangą tikslas buvo šie mokymai. Tačiau ieškovė skaičiavo amortizaciją per dešimt mėnesių, kuriuos truko kursų parengimas ir patys mokymai. Ieškovė tvirtina, kad lizingu įsigytų prekių vertę padalijo iš metų, numatytų lizingo sutartyje, skaičių. Šios sutartys buvo sudarytos pagal ESF pateiktą paraišką ir pagal tuo metu galiojusias Portugalijos nuostatas. Be to, ieškovė tvirtina, kad Portugalijos mokesčių institucijos patvirtino visas lizingo įmokas, susijusias su nuomos sutartimi, todėl visų kitų lizingo įmokos turėtų būti patvirtintos.

- 63 Ketvirta, tęsdama tai, kas išdėstyta pirmiau, ieškovė nurodo ir kitus pažeidimus. Ji pastebi, kad atlyginimas dėstytojams už jų 1987 m. įgyvendintą projektą buvo patvirtintas „visiškai nepagrįstai ir visai ne taip, kaip kitoms 1988 m. jos vykdytoms programoms“. Be to, DAFSE patvirtino 1987 m. patirtas išlaidas premijoms už nuolatinį dalyvavimą ir tam tikras amortizacijos išlaidas kaip pateisinamas, tačiau atsisakė patvirtinti tokias pačias 1988 m. patirtas išlaidas.

64 Penkta, ieškovė tvirtina, kad ji savo prašyme dėl finansinės paramos likučio sumokėjimo nepamainė kitų išlaidų. Savo ieškinyje ji prašo į tai atsižvelgti.

65 Atsakovė ginčija šiuos argumentus ir mano, kad šis pagrindas nėra pagrįstas.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

a) Dėl Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalies ir Sprendimo 83/516 pažeidimo

66 Ieškovė tvirtina įrodžiusi Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalies ir Sprendimo 83/516 pažeidimą ir tai grindžia keliais argumentais, kuriuos reikia iš eilės išnagrinėti.

Argumentas dėl sutaupymo

67 Pirmiausia ieškovė tvirtina, kad ji sutaupė lėšų, palyginti su pradiniu prašymu dėl paramos.

- 68 Tai, kad ji neišleido visų numatytų lėšų, nereiškia, kad Komisija turėtų pripažinti šioje byloje nagrinėjamas išlaidas. Iš tiesų finansinės paramos likučio sumokėjimas priklauso nuo to, ar išlaidos iš tikrųjų buvo patirtos vykdant mokymus (2001 m. sausio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Frota Azul-Transportes e Turismo*, C-413/98, Rink. p. I-673, 27 punktas) ir laikantis pradinio sprendimo dėl pritarimo nustatytų ribų.

Argumentas dėl tam tikrų išlaidų neįtraukimo

- 69 Ieškovė nurodo, kad ji neįtraukė tam tikrų patirtų išlaidų į savo prašymą dėl likučio sumokėjimo.
- 70 Tačiau ieškovė posėdyje nurodė, kad šios ieškinyje išvardytos aplinkybės nėra jos ieškinio pagrindas. Bet kuriuo atveju nagrinėjant pagal EB 230 straipsnį pareikštą ieškinį dėl panaikinimo atitinkamo Bendrijos teisės akto teisėtumas turi būti vertinamas remiantis aplinkybėmis, kurias teisės akto priėmimo metu žinojo aktą priėmusi institucija. Todėl Komisija neturėtų būti kaltinama dėl to, kad ji neatsižvelgė į sumas, kurių ieškovė neprašė apmokėti iki ginčijamo akto priėmimo.

Argumentas dėl klaidų, kurios ginčijamo sprendimo argumentus daro negaliojančius

- 71 Ieškovė mano, kad ginčijamos išlaidos, susijusios su subranga, amortizacija ir lizingu, yra pagrįstos.

- 72 Iš Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalies matyti, kad Komisija gali sumažinti ESF paramą, jeigu ji yra naudojama ne pagal sprendime dėl pritarimo nustatytas sąlygas.
- 73 Be to, Pirmosios instancijos teismas jau yra nusprendęs šio sprendimo 36 punkte minėtame 2000 m. sausio 27 d. Sprendime *Branco prieš Komisiją* (74 punktas), kad iš sprendimo dėl pritarimo patvirtinimo pareiškimo matyti, jog ieškovė akivaizdžiai įpareigojo laikytis taikytinų nacionalinių bei Bendrijos nuostatų. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas minėto sprendimo 75 punkte nurodo, kad Portugalijos ir Bendrijos teisė viešų fondų naudojimui taiko gero finansinio valdymo reikalavimą.
- 74 Taigi Pirmosios instancijos teismas turi patikrinti, ar Komisija tinkamai taikė šį reikalavimą.
- 75 Kadangi, taikant Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalį, Komisijai gali tekti įvertinti įvairius faktus ir sąskaitas, šiuo klausimu ji turi plačią diskreciją. Todėl Pirmosios instancijos teismo kontrolė atlikto įvertinimo atžvilgiu turi apsiriboti patikrinimu, ar vertinant aptariamą informaciją nepadaryta akivaizdi vertinimo klaida (1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Branco prieš Komisiją*, T-142/97, Rink. p. II-3567, 67 punktas; sprendimo *Mediocrurso prieš Komisiją* T-180/96 ir T-181/96, Rink. p. II-3477, 120 punktas; šio sprendimo 36 punkte minėto 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Branco prieš Komisiją*, 76 punktas; 2002 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Associação Comercial de Aveiro prieš Komisiją*, T-80/00, Rink. p. II-2465, 51 punktas ir sprendimo *Associação Comercial de Aveiro prieš Komisiją*, T-81/00, Rink. p. II-2509, 50 punktas).

— Dėl su subrangos naudojimu susijusių kaltinimų

- 76 Akivaizdu, kad ieškovė subrangos sutartimi perdavė *EB L^{da}* vykdyti mokymus, kuriems ji gavo paramą iš ESF.
- 77 Jokia su ESF susijusio teisės akto ar sprendimu dėl pritarimo nuostata nedraudžia subrangos. Vis dėlto ji neturėtų būti naudojama siekiant dirbtinai pakelti mokymų kainą, taip pažeidžiant gero finansinio valdymo reikalavimą (šio sprendimo 75 punkte minėto 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Branco prieš Komisiją* 77 ir 78 punktai). Subranga turėtų būti pateisinama tuo, kad subrangovas gali atlikti tam tikrus aiškiai apibrėžtus specializuotus darbus, susijusius su jo įprastine veikla. Ieškovė to neginčija ir, atvirkiščiai, savo rašytinėse pastabose *EB L^{da}* apibūdina kaip „specializuotą įmonę“.
- 78 Šioje byloje IGF savo 1989 m. gegužės 5 d. ataskaitoje nurodė, kad *EB L^{da}* buvo „didžiausia paslaugų teikėja ieškovei“, nes jos sąskaita už dvi suaugusiųjų bei jaunimo mokymų programas siekė 39 239 750 PTE.
- 79 Be to, IGF pastebėjo, kad neturėdama mokymams pritaikytos struktūros *EB L^{da}* taip pat naudojosi subrangovų paslaugomis, susijusioms su kursų parengimu ir pačiais mokymais. Ji, be kita ko, nurodė, kad kursas pagal subrangos sutartį už 1 000 000 PTE rengė *Cooperativa de Serviço na Área Administrativa de Empresas, CRL* (toliau – kooperatyvas) ir kad iš mokymams skirtos 16 000 000 PTE sumos šio kooperatyvo vardu buvo išrašyta 7 500 000 PTE sąskaita.

- 80 Be to, IGF pastebėjo, kad kooperatyvui vadovauja trys svarbiausi ieškovės partneriai, kurių akcininkai yra tie patys kaip ir bendrovės *EB L^{da}*.
- 81 Kadangi nėra paaiškinimų dėl *EB L^{da}* dalyvavimo naudos bei atsižvelgdama į trijų bendrovių patirtų išlaidų dubliavimąsi, IGF pasiūlė neatsižvelgti į *EB L^{da}* išlaidas, o tik į realiai mokymams išleistas išlaidas.
- 82 Atsižvelgdama į tai, IGF išnagrinėjo įvairias nurodytas išlaidas. Ji sumažino išlaidas už mokymus atsakingų asmenų atlyginimams, kai taikomas valandinis atlygis viršijo Portugalijos administraciniu aktu nustatytas ribas. Ieškovė tvirtina priešingai, kad mokymo personalo išlaidos buvo apskaičiuotos pagal šį aktą, tačiau ji nepagrindė šio tvirtinimo.
- 83 Dėl sumos, kuri nurodyta kooperatyvo *EB L^{da}* už kursų rengimą išrašytoje sąskaitoje, IGF nurodė, kad, remiantis vieninteliu šias paslaugas pateisinančiu dokumentu, negalima nustatyti ryšio su mokymais, kuriems skirta ieškovei suteikta finansinė parama.
- 84 Be to, priešingai nei tvirtina ieškovė, atsakovė atsižvelgė į kitas, t. y. elektros, vandens, telefono, šildymo ir raštinės reikmenų, išlaidas. Iš tiesų iš IGF ataskaitos, kuria remiasi Komisija, matyti, kad į nagrinėjamas išlaidas buvo atsižvelgta tiek, kiek jos buvo tiesiogiai susijusios su nagrinėjama veikla. Į kitas išlaidas atsižvelgiama įvertinant jų svarbą subsidijuojamai veiklai.

- 85 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikėtų konstatuoti, kad IGF, nusprendama, jog EB L^{da} ir kooperatyvo dalyvavimas yra ekonomiškai netikslingas, nepadare akivaizdžios vertinimo klaidos. Konkrečiai kalbant, EB L^{da} galima laikyti dirbtine struktūra, kuri bet kuriuo atveju neturėtų būti laikoma iš tikrųjų „besispecializuojančia“ ieškovės jai patikėtuose darbuose. Iš tiesų ji buvo tik tarpininkė, už tai gaunanti pelną ar komisinius. IGF ir vėliau Komisija ėmėsi veiksmų, siekdamas įgyvendinti gero finansinio valdymo tikslą, ir šie veiksmai paramos gavėjui turi tik tokį poveikį, kurio reikia šiam tikslui pasiekti. Be to, Komisija atmetė tiksliai tas išlaidas, kurios nebuvo susijusios su patvirtintais veiksmais ir viršijo iš tikrųjų patirtas išlaidas. Ji atmetė tik išlaidas, atsiradusias dėl kelių tarpininkų dirbtinio dalyvavimo, nes ieškovei nepateikus paaiškinimų, į projektą buvo įtrauktos įvairios šalys, kurios nesukūrė jokios pridėtinės vertės. Tačiau, neatsižvelgiant į specifines šio atvejo aplinkybes, Komisija nesiekė finansinės paramos gavėjui atimti galimybę pasinaudoti subranga.

— Dėl kaltinimų, susijusių su amortizacija ir lizingu

- 86 Savo ieškinyje ieškovė amortizacijos išlaidas sieja su lizingu. Ji ginčija tai, kaip IGF ir vėliau Komisija traktavo nuomos „amortizacijos“ išlaidas.
- 87 IGF dėl naudotos „įrangos nuomos“ pažymėjo, kad, neatsižvelgiant į tai, jog kalbama apie įrangą, kurią ieškovė įsigijo naudodamasi lizingu, ieškovės pateiktų apmokėti išlaidų suma yra ne nuomos bendrovei realiai sumokėta nuoma, o šios įrangos amortizacija, apskaičiuojama taikant metinį 33,33 % amortizacijos koeficientą. IGF nusprendė, kad šis koeficientas yra per didelis ir jį sumažino iki 20 %. Nors ieškovė tvirtina, kad ji laikėsi tuo metu Portugalijoje galiojusių apskaitos taisyklių, ji nepateikė jokių patikslinimų šiuo klausimu ir nepagrindė savo požiūrio.

88 Be to, IGF pataisė ieškovės sąskaitas, atsižvelgdama į tai, kad jose tam tikros sumokėtos sumos buvo įrašytos du kartus. Atsižvelgiant į tai, kad sąskaitos buvo išrašytos anksčiau nei pradėti veiksmai, tai yra nuo 1987 m. birželio mėn., o ne nuo balandžio mėn., ji pataisė sąskaitas taip, kad būtų atsižvelgiama į išlaidas, kurios patirtos per septynių, o ne devynių mėnesių laikotarpį. Šiuo klausimu ieškovė tvirtina, kad ši įranga buvo naudojama ir rengiant kursus. Tačiau ji nepateikė savo teiginį pagrindžiančių įrodymų.

— Argumentas dėl Komisijos nenuoseklumo

89 Galiausiai ieškovė siekia įrodyti atsakovės nenuoseklumą. Ji tvirtina, kad atlyginimas dėstytojams už jų 1987 m. įgyvendintą projektą buvo patvirtintas „visiškai nepagrįstai ir visai ne taip, kaip kitoms 1988 m. jos vykdytoms programoms“. Šis argumentas yra nepriimtinas dėl savo netikslumo. Be to, jis nėra pagrįstas. Taip pat ji tvirtina, kad DAFSE patvirtino premijas už nuolatinį dalyvavimą ir tam tikras amortizacijos išlaidas kaip pateisinamas už 1987 m., tačiau įmonės veiklą 1988 m. vertino priešingai. Bet ir šįsyk šis argumentas nėra pagrįstas ir ieškovė nenurodo, apie kokią amortizaciją kalbama.

Išvada dėl Reglamento Nr. 2950/83 pažeidimo

90 Iš esmės ieškovė niekaip nepagrindė savo pareikštos kritikos įtikinamais ir aiškiais įrodymais, galinčiais paneigti aplinkybių vertinimą, kuriuo grindžiamas ginčijamas sprendimas. Todėl šios kritikos aiškiai nepakanka nustatyti, kad Komisija padarė

akivaizdžią vertinimo klaidą (1996 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AIUFASS ir AKT prieš Komisiją*, T-380/94, Rink. p. II-2169, 59 punktas) pritardama IGF nuomonei, jog nagrinėjami mokymai neatitiko gero finansų valdymo reikalavimų, susijusių su pradiniam pritarime numatytais sąlygomis.

91 Taigi Komisija nepažeidė Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalies.

b) Dėl įgytų teisių pažeidimo

92 Jeigu tiesa tai, kad sprendimas dėl pritarimo ESF paramos gavėjui suteikia teisę reikalauti ją sumokėti, tuomet tokia teisė suteikiama tik tuomet, kai parama buvo naudojama laikantis šiuo sprendimu numatytų sąlygų (šio sprendimo 75 punkte minėto 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Branco prieš Komisiją* 105 punktas ir šio sprendimo 36 punkte minėto 2000 m. sausio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Branco prieš Komisiją* 94 punktas).

93 Be to, iš šio sprendimo 71 ir paskesnių punktų matyti, kad atsakovė nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, nes subsidijuojami mokymai neatitiko pradiniam sprendime dėl pritarimo numatytų sąlygų.

94 Todėl ieškovė neturi jokios teisės reikalauti sumokėti nagrinėjamos paramos likutį.

95 Taigi du pirmieji pagrindai nėra pagrįsti.

B — Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principų pažeidimu

96 Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

1. Dėl pirmos dalies (teisėti lūkesčiai, atsiradę patvirtinus prašymo dėl mokėjimo sąskaitas)

a) Šalių argumentai

97 Ieškovė tvirtina, kad prašyme dėl galutinio mokėjimo pateiktų faktinių ir sąskaitų duomenų atitiktis, kurią 1988 m. patvirtino DAFSE, suteikia jai teisę reikalauti paramos mokėjimo.

98 Ginčijamas aktas pažeidžia šį sprendimą, nors faktai nepasikeitė. Konkrečiai kalbant, Portugalijos teismai užbaigė teisminį tyrimą ieškovės atžvilgiu, o tai panaikino jai taikytą prezumpciją dėl pažeidimų.

99 Be to, ieškovė pastebi, kad DAFSE Portugalijoje turi išimtinę kompetenciją patvirtinti sąskaitų atitiktį.

- 100 Dėl 1988 m. išduoto patvirtinimo ji teisėtai tikėjosi, kad jai bus sumokėta; Komisija šią prielaidą gali ginčyti tik tuomet, kai nesilaikoma pradiniame sprendime dėl pritarimo nustatytų sąlygų, o ne todėl, kad kiti vertinimai vėliau neatitinka nurodytų kainų ir išlaidų.
- 101 Atsakovė atmeta šiuos argumentus ir nurodo, kad ieškinys yra nepagrįstas.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 102 Teisė reikalauti teisėtų lūkesčių apsaugos atsiranda, įvykdžius tris sąlygas. Pirmą, suinteresuotasis asmuo iš Bendrijos valdžios institucijų įgaliotų ir patikimų šaltinių turi būti gavęs tikslus, besąlyginius ir tarpusavyje derančius patikinimus. Antra, dėl šių patikinimų pobūdžio šiam asmeniui turi atsirasti teisėtų lūkesčių. Trečia, šie patikinimai turi atitikti galiojančias taisykles (1999 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Forvass prieš Komisiją*, T-203/97, Rink. VT, p. I-A-129 ir II-705, 70 punktas ir 2002 m. lapkričio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *G prieš Komisiją*, T-199/01, Rink. VT, p. I-A-207 ir II-1085, 38 punktas).
- 103 Šioje byloje tai, kad nacionalinė valdžios institucija iš pradžių patvirtino prašyme sumokėti likutį faktų ir sąskaitų atitikti, negalėtų paramos gavėjui suteikti teisės teisėtai tikėtis šio likučio sumokėjimo.
- 104 Visų pirma iš Sprendimo 83/516 2 straipsnio 2 dalies matyti, kad atitinkama valstybė narė turi garantuoti, jog ESF subsidijuojama veikla bus sėkmingai įvykdyta. Kita

vertus, Pagal Reglamento Nr. 2950/83 7 straipsnio 1 dalį Komisija gali atlikti prašymų dėl likučio sumokėjimo patikrinimus, „neatsižvelgdama į valstybių narių vykdytą kontrolę“. Šie valstybių narių įpareigojimai ir galios nėra riboti laike. Iš to matyti, kad prašyme dėl likučio už mokymus sumokėjimo pateiktos informacijos faktų ir sąskaitų atitikties patvirtinimas Reglamento Nr. 2950/83 5 straipsnio 4 dalies antro sakinio prasme valstybei narei neužkerta kelio vėliau dar kartą išnagrinėti prašymą dėl likučio sumokėjimo (1999 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo nutarties *Branco prieš Komisiją*, C-453/98 P, Rink. p. I-8037, 77 punktas ir šio sprendimo 68 punkte minėto sprendimo *Frota Azul-Transportes e Turismo* 62 punktas). Be to, dar kartą nagrinėjant niekas DAFSE netrukdo kreiptis į instituciją, kurios specializacija – apskaitos ir finansų auditas, šiuo atveju IGF (šiam sprendime minėtos nutarties *Branco prieš Komisiją* 78 punktas ir šio sprendimo 36 punkte minėto 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *Branco prieš Komisiją* 68 punktas).

105 Antra, Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalis suteikia Komisijai kompetenciją priimti galutinį sprendimą dėl prašymo sumokėti likutį. Be to, Komisijos nesaisto DAFSE patvirtinimas. Šis patvirtinimas negalėtų būti garantija, kad įgaliojimus turinti institucija sumokės šį likutį.

106 Trečia, galutinis sprendimas pagal pirmiau nurodytą nuostatą priklauso nuo to, ar gavėjas laikėsi finansinės paramos patvirtinime nustatytų sąlygų (šio sprendimo 104 punkte minėtos nutarties *Branco prieš Komisiją* 87–89 punktai). Be to, pirmų dviejų pagrindų nagrinėjimas parodė, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, kai ji nusprendė, kad ieškovė nesilaikė gero finansinio valdymo reikalavimų, kurie patenka į šios paramos teikimo sąlygas.

107 Ketvirta, ieškovei negalėjo atsirasti teisėtų lūkesčių ir iš procedūros eigos. Iš tiesų 1990 m. liepos 30 d. laišku DAFSE jai nurodė grąžinti ESF ir Portugalijos Respublikos sumokėtą avansą. Vėliau ji buvo informuota apie pažeidimų prezumpciją Sprendimo 83/673 7 straipsnio prasme bei apie *Tribunal de Instrução Criminal da Comarca de Porto* pradėtą tyrimą dėl sukčiavimo gaunant subsidijas ir

piktnaudžiavimu jomis ESF subsidijuojamų mokymo programų atžvilgiu. Jai taip pat buvo pranešta apie sprendimą sustabdyti nagrinėjamą finansinę paramą, dėl kurio ji pareiškė ieškinį dėl panaikinimo, kuris buvo atmestas. Galiausiai, nutraukus procesą dėl senaties termino, ji gavo sprendimo sumažinti finansinę paramą projektą, dėl kurio turėjo pateikti pastabas.

- 108 Tai, kad ieškovės atžvilgiu pradėta baudžiamoji byla buvo nutraukta, neturėtų kelti jai tariamų teisėtų lūkesčių dėl paramos mokėjimo. Iš tiesų iš Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio matyti, kad Bendrijos teisėje neteisėtas ESF paramos naudojimas nekvalifikuojamas baudžiamosios teisės prasme (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nunes et de Matos*, C-186/98, Rink. p. I-4883, 7 ir 8 punktai). Tačiau, nors gero valdymo principas, įpareigojantis Bendrijos instituciją nuspręsti visapusiškai susipažinus su konkretais atvejo aplinkybėmis, pateisina tai, kad Komisija atideda sprendimą, jei nacionalinis teismas nusprendžia, kad jis turi priimti sprendimą dėl sukčiavimo faktų, tai Komisijai netrukdo išnagrinėti galimybės sumažinti savo paramą, remiantis IGF atliktu administraciniu tyrimu, kai procesas yra nutrauktas dėl senaties termino.

- 109 Iš to matyti, kad trečiojo pagrindo pirma dalis nėra pagrįsta.

2. Dėl antros dalies (teisinis nesaugumas, trunkantis neprotingą terminą, ir teisėtų lūkesčių pažeidimas)

a) Šalių argumentai

- 110 Ieškovė mano, kad teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai buvo pažeisti, nes nors nėra nustatytas terminas, per kurį Komisija privalo priimti sprendimą, ji tai turi padaryti per protingą terminą.

- 111 Penkiolikos metų terminas nuo ginčijamos akto priėmimo būtų per ilgas. Ieškovė mano, kad tyrimo prieš ją nutraukimas panaikina visus argumentus nepatvirtinti jos prašymo dėl mokėjimo.
- 112 Be to, jos tvirtinimu, juo šis terminas ilgiau tęsėsi, juo labiau stiprėjo jos teisėti lūkesčiai, kad Komisija priims DAFSE patvirtinimą, kuriuo 1988 m. buvo pritarta prašymui dėl likučio sumokėjimo, atitinkantį sprendimą,
- 113 Atsakovė ginčija šiuos argumentus ir mano, kad ketvirtasis pagrindas nėra pagrįstas.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

Dėl nagrinėjamo termino pobūdžio ir dėl teisinio saugumo

- 114 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, tai, ar administracinės procedūros trukmė yra protinga, turi būti vertinama atsižvelgiant į kiekvienos bylos specifines aplinkybes, būtent į teisinį kontekstą, į kurį patenka byla, skirtingus jos nagrinėjimo procedūros etapus, į bylos sudėtingumą bei į jos svarbą skirtingoms suinteresuotiesiems šalims (1997 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Oliveira prieš Komisiją*, T-73/95, Rink. p. II-381, 4 punktas; 1997 m. spalio 22 d. Sprendimo *SCK ir FNK prieš Komisiją*, T-213/95 ir T-18/96, Rink. p. II-1739, 57 punktas; 1998 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Mediocurso prieš Komisiją*, T-180/96 ir T-181/96, Rink. p. II-3477, 61 punktas ir 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Partex prieš Komisiją*, T-182/96, Rink. p. II-2673, 177 punktas).

- 115 Atsižvelgiant į tai, reikia įvertinti, ar terminas, kuris apima laikotarpį nuo 1988 m. liepos mėn., ieškovei pateikus prašymą dėl likučio sumokėjimo iki 2002 m. spalio 23 d., kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, atitinka protingą terminą.
- 116 Be to, tarp 1988 m. liepos mėn. ir 1989 m. gegužės mėn. DAFSE patikrino ieškovės sąskaitas ir IGF, taikydama Reglamento Nr. 2950/83 7 straipsnio 1 dalį, pradėjo išsamų finansinį patikrinimą, siekdama nustatyti EB L^{da} realiai patirtų išlaidų ir sąskaitų atitiktį.
- 117 Atsižvelgdamos į pažeidimų įrodymus, DAFSE ir Komisija laukė, kol Portugalijos teismas priims sprendimą baudžiamojoje byloje prieš ieškovę. Šio sprendimo 36 punkte minėtame 2000 m. sausio 27 d. Sprendime *Branco prieš Komisiją* (51 punktas) Pirmosios instancijos teismas pripažino: kadangi, pirma, šioje byloje IGF pateikus ataskaitą Komisija turėjo rimtų abejonų dėl tinkamo paramos naudojimo bei, antra, kadangi tuo metu, kai Komisija oficialiai nurodė veiksmų, Portugalijos baudžiamajame teisme vyko procesas prieš paramos gavėją, susijęs su tam tikra subsidijuojamų projektų veikla, Komisija negalėjo priimti galutinio sprendimo dėl likučio sumokėjimo“.
- 118 Taigi tik nuo 2001 m. liepos mėn., kai Portugalijos valdžios institucijos Komisiją informavo apie proceso nutraukimą, ji įsitikino, kad baudžiamoji byla toliau nebus nagrinėjama. Todėl ji vėl turėjo kuo atsargiau ir apdairiau pradėti administracinį tyrimą, nes joks sprendimas nebuvo priimtas dėl ieškovės veiksmų, be to, baudžiamasis procesas pateikus apeliaciją buvo nutrauktas tik dėl senaties termino.

- 119 Po šios datos Komisija parengė sprendimo dėl finansinės paramos sumažinimo projektą, grindžiamą IGF ataskaitos vertinimais, apdairiai atsižvelgdama į ankstesniame punkte aprašytą situaciją. 2002 m. sausio 8 d. pagal Reglamento Nr. 2950/83 6 straipsnio 1 dalį Komisija šį projektą nusiuntė Portugalijos valdžios institucijoms, kad šios pateiktų savo pastabas. Procedūra buvo sustabdyta, kol pati valstybė narė perdavė šį projektą ieškovei, kad ji taip pat galėtų pateikti savo pastabas. Ieškovė per nustatytą terminą pastabų nepateikė. 2002 m. balandžio 24 d. DAFSE atsakovę informavo, kad ji neprieštaruoja sprendimo projektui. Komisijos tarnybos gavo biudžeto generalinio direktorato, teisinės tarnybos ir finansų kontrolės generalinio direktorato pritarimą sprendimo projektui. 2002 m. spalio 23 d. buvo priimtas ginčijamas sprendimas.
- 120 Iš šių įvykių eigos, teismo ir administracinio proceso nacionaliniu ir Bendrijos lygmeniu tarpusavio sąsajų bei to, kad galiausiai Komisija negalėjo remtis baudžiamuoju sprendimu, matyti, jog visi ginčijamo akto priėmimo procedūros etapai vyko per protingą terminą.
- 121 Ieškovė mano, kad terminas, į kurį reikia atsižvelgti, tęsiasi iki pranešimo apie ginčijamą sprendimą, t. y. iki 2003 m. liepos 31 d., už kurį buvo atsakingos nacionalinės institucijos.
- 122 Atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, reikia pripažinti, kad Komisija per protingą terminą Portugalijos Respublikai pranešė apie ginčijamą sprendimą, įpareigodama ją informuoti ieškovę. Iš tiesų Portugalijos Respublika pavėlavo pranešti apie šį sprendimą, tačiau Komisija už tai neatsako. Be to, tik dėl vėlavimo, kuriuo pastaroji

gali būti kaltinama, būtų galima tvirtinti, kad nesilaikyta protingo termino. Todėl dėl tariamo teisinio nesaugumo, kurį ieškovė sieja su šiuo terminu, ginčijamas sprendimas neturėtų būti panaikintas.

Dėl teisėtų lūkesčių, atsiradusių dėl laikotarpio, kurio prirėikė Komisijai priimti sprendimą

- 123 Ieškovės tvirtinimu, tai, kad Komisija per protingą terminą nepriėmė sprendimo dėl jos prašymo sumokėti paramos likutį, leido teisėtai tikėtis šio likučio sumokėjimo.
- 124 Vis dėlto, atsižvelgiant į šio sprendimo 120 ir 122 punktuose pateiktus vertinimus, šis argumentas yra grindžiamas klaidinga prielaida ir turi būti atmestas. Be to, teisėti lūkesčiai suponuoja, kad suinteresuotasis asmuo iš įgaliotų ir patikimų šaltinių gauna tikslius, besąlyginius ir tarpusavyje derančius Bendrijos administracijos patikinimus. Kaip jau buvo nustatyta (žr. šio sprendimo 102–109 punktus), šioje byloje taip nebuvo.
- 125 Dar daugiau, pirmosios pagrindo dalies nagrinėjimas parodė, kad DAFSE pradinis patvirtinimas ir vėlesnis procesas negalėjo sukelti teisėtų lūkesčių dėl šio mokėjimo.
- 126 Šiomis aplinkybėmis abi trečiojo pagrindo dalys turi būti atmestos.

C — *Dėl ketvirtojo pagrindo, grindžiamo proporcingumo principo pažeidimu*

1. *Šalių argumentai*

127 Ieškovės manymu, atsakovė, nesilaikydama įsipareigojimų vykdant pradinį sprendimą dėl pritarimo atlyginti teisėtas mokymų išlaidas, pažeidė proporcingumo principą.

128 Atsakovė tai ginčija.

2. *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

129 Šioje byloje pagalbos sumažinimas yra tiesiogiai susijęs su Portugalijos valdžios institucijų nustatytais pažeidimais ir neatlyginamos tikrai neteisėtos ar nenaudingos išlaidos.

130 Taigi šis sumažinimas atitinka proporcingumo principą.

131 Todėl ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas.

132 Iš to išplaukia, kad visas ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 133 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti atsakovės išlaidas pagal šios pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (penktoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.**

Vilaras

Dehousse

Šváby

Paskelbta 2005 m. birželio 30 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

H. Jung

M. Vilaras